

BO'LAJAK O'QITUVCHILARNING KASBIY FAOLIYATIGA DOIR INGLIZ TILIDAGI KOMMUNIKATIV KOMPETENSIYALARNI RIVOJLANTIRISH

Annotatsiya. Muloqot ko'nikmalariga ega bo'lish zamonaviy kishilarning shaxsiyatini tavsiflovchi muhim xususiyatdir. Pedagogik faoliyat sohasi doirasida chet tilini o'qitishning an'anaviy amaliyoti va lingvistik kompetentsiyani to'liq shakllantirish o'qitishda kommunikativ yo'nalishni o'zlashtirmasdan mumkin emas. Shuningdek, talabalarda kommunikativ o'zaro ta'sir ko'nikmalarini shakllantirish va rivojlantirish zarurati ham aniq, bu esa o'z navbatida o'z faoliyati davomida boshqa shaxslarning talablariga malakali javob berish qobiliyatida namoyon bo'ladi.

Kalit so'zlar: kommunikativ kompetensiya, chet tilini bilish, ta'lim, pedagogika, lingvistik kompetensiya.

DEVELOPMENT OF COMMUNICATIVE COMPETENCES IN ENGLISH FOR PROFESSIONAL ACTIVITY OF FUTURE TEACHERS

Abstract. Having communication skills is an important characteristic that characterizes the personality of modern people. The traditional practice of teaching a foreign language within the sphere of pedagogical activity and the full formation of linguistic competence are impossible without mastering the communicative direction in teaching. The need for the formation and development of communicative interaction skills in students is also obvious, which in turn is manifested in the ability to competently respond to the claims of other individuals during their work.

Keywords: communicative competence, knowledge of a foreign language, education, pedagogy, linguistic competence.

Kirish. Axborotlashtirish asri chet tillarini an'anaviy o'qitishda o'z tuzatishlarini kirityapti. O'qituvchi o'qitish davomida axborot texnologiyalarning imkoniyatlaridan to'g'ri va samarali foydalanishni o'rganishi kerak. Shu bilan birga, u quyidagi muammolarga duch kelmoqda: axborot texnologiyalaridan foydalangan holda xorijiy kommunikativ kompetentsiyani shakllantirish uchun yetarli sharoitlar ishlab chiqilmagan, dasturning tig'izligi sababli o'quv vaqtining keskin etishmasligi mavjud. Zamonaviy maktabning asosiy vazifasi har bir o'quvchining qobiliyatini ochib berish, yuqori texnologiyali va raqobatbardosh dunyoda yashashga tayyor shaxsni tarbiyalashdir. Shu sababli, chet tilini o'qitishning asosiy maqsadi aynan chet tilidagi kommunikativ kompetentsiyaning zarur darajasiga erishishga, o'rganilayotgan tilda madaniyatlararo aloqada ishtirok etishga qodir bo'lgan, chet tilidagi nutq faoliyatini o'zlashtirishni mustaqil ravishda takomillashtiradigan talaba shaxsini shakllantirish va rivojlantirishdir.

O'zbek ta'limini modernizatsiya qilish konsepsiyasida yangi ustuvorlik aniqlandi. Yetakchi jihat-yosh avlodni tez o'zgaruvchan axborot jamiyatida, doimiy ravishda yangi kasblarga ehtiyoj paydo bo'ladigan dunyoda, uzluksiz malaka oshirishga tayyorlash. Kompyuterlarning o'quv jarayoniga kirib borishi o'quv jarayonini tashkil etishning an'anaviy usullari va metodlarini yangilashga yordam beradi.

Yuqoridagi maqsadlarga erishish quyidagi vazifalarni hal qilishni o'z zimmasiga oladi:

kommunikativ kompetensiya va uning tuzilishining xususiyatlarini ochib berish;

kommunikativ kompetensiya usullarining chet tilini o'qitish uchun eng muhim xususiyatlarini aniqlash va tahlil qilish;

ushbu maqolaning amaliy ahamiyatini belgilaydigan vazifa sifatida kommunikativ kompetentsiyani shakllantirish va rivojlantirishga qaratilgan mashqlar to'plamini yaratish.

Ushbu muammolarni hal qilish uchun quyidagi usullardan foydalanilgan: deduksiya usuli, tarkibni tahlil qilish usuli, umumlashtirish usuli (ijobiy ilg'or tajribalarni o'z ichiga olgan) va nazariy manbalarni o'rganishga tizimli yondashuv.

Maqolaning nazariy asosi E. Ortikova [1] va N. E. Bulankin, N. V. Maksimov [2] kabi olimlarning asarlari bo'lib, ular ingliz tilini o'qitishni umumiy metodologiya nuqtai nazaridan ko'rib chiqdilar, muloqotning nazariy jihatlariga to'xtalib o'tdilar. Shuningdek, M. A. Buynov [3], I. R. Agasiyev, A. M. Ismoilov [4], S. V. Buynov [5] va M. I. Aleksandrov [6] asarlari o'qitishga kommunikativ yondashuv nuqtai nazaridan individual ko'nikmalarni rivojlantirishga bag'ishlangan. Zamonaviy pedagogik hamjamiyat eng

muhim uslubiy maqsad sifatida talabalar o'rtasida kommunikativ kompetentsiyani shakllantirish zarurligini ko'rib chiqadi, buning natijasida kelajakda turli amaliy vaziyatlarda chet tilida og'zaki va yozma nutqdan foydalanish mumkin. "Kommunikativ kompetentsiya" atamasining o'zi, o'z mohiyatiga ko'ra, talabaning bilim va ko'nikmalar, shaxsiy fazilatlar, amaliy tajriba, og'zaki va og'zaki bo'lmagan vositalar, mavzu, maqsad, vazifalar, vaziyat, makon, kommunikativ va axloqiy munosabatlarni hisobga olgan holda qabul qilingan til normalari asosida har qanday bayonot va o'z nutq tuzilmalarini yaratishga tayyorligini idrok etish qobiliyatini anglatadi. Kommunikativ va kognitiv qobiliyatlarni aniq chegaralashga qaratilgan birinchi urinishlar 1970-yillarda, talabalar o'rtasida kommunikativ kompetentsiyani shakllantirish kontseptsiyasini shakllantirish va rivojlantirish boshlanganda amalga oshirildi. Keyinchalik, kommunikativ kompetentsiyani shakllantirish g'oyalari o'qituvchilar orasida chet tillarini o'qitishda amaliy natijaga yoki madaniyatlararo aloqa qobiliyatiga yo'naltirish zarurligi haqidagi fikr tasdiqlanganligi sababli keng tarqalmoqda [3].

Mahalliy metodist olimlar tomonidan ta'limning hozirgi bosqichida kommunikativ kompetentsiyani shakllantirish zarurati chet tilini o'qitishning eng muhim maqsadlaridan biri sifatida qaraladi, bu jamiyatning ko'p madaniyatli muhitda madaniyatlarning samarali muloqotini olib borishga qodir rivojlangan ko'p madaniyatli shaxslarga bo'lgan ehtiyojini qondirish bilan bog'liq. Bundan tashqari, chet tili aniq ta'lim muammolarini hal qilishga hissa qo'shishi kerak, masalan, chet tilidagi ma'lumotlarni tushunish orqali talabalar bilimlarini chuqurlashtirish. Bunday holda, kommunikativ kompetentsiyaning asosiy tarkibiy qismlarining ishlashi amalga oshiriladi.

Kommunikativ kompetentsiyaning barcha tarkibiy qismlari uning asosiy tarkibiy qismlariga asoslanadi:

lingvistik (lug'at, grammatika, fonetika va ushbu bilimlarni qo'llash qobiliyatini bilish);

sotsiolingvistik (tegishli ijtimoiy-madaniy sharoitlarda chet tilidan foydalanish);

pragmatik (kommunikativ funktsiyani amalga oshirish bilan nutq aktlarini yaratish).

Xulosa qilish mumkinki, ingliz tilini o'rganayotganda bu kommunikativ kompetentsiya bo'lib, talabalarga nafaqat ingliz tilida muvaffaqiyatli muloqot qilish, balki olingan bilimlarni amaliy faoliyatda ingliz tili dunyosining lingvistik manzarasi kontekstida qanday ishlatishni o'rganishga imkon beradi. E'tibor bering, kommunikativ kompetentsiya bir nechta jihatlarni o'z ichiga oladi: har xil turdagi matnlarni o'qish, tushunish va yaratish (rivoyat, tavsiflovchi, oqilona); belgilangan maqsadlarga muvofiq chet tilidan foydalanish qoidalarini bilish; suhbatni davom ettirish; muayyan kommunikativ vaziyatga muvofiq til vositalarining o'zgarishi xususiyatlarini bilish.

Kommunikativ kompetentsiyaga muhim qo'shimcha bu madaniyatlararo kompetentsiya bo'lib, uning yordamida turli tillar va turli madaniyatlarda so'zlashuvchilar o'rtasida shaxslararo muloqot darajasi oshadi. M. Ramirez-Montoyaning so'zlariga ko'ra, madaniyatlararo kompetentsiyani o'zlashtirish jarayoni quyidagicha: "savoir- tre: begona madaniyatga bo'lgan munosabatni o'zgartirish, savoirs-faire: begona madaniyatning yangi tushunchalarini egallash, savoir-faire: yangi begona madaniyatda harakat qilish qobiliyati, savoir-apprendre: boshqa madaniyatni bilish qobiliyati" [1]. Binobarin, kommunikativ kompetentsiyaning asosiy asosi nafaqat til tushunchasi, balki madaniyat tushunchasidir. Ingliz tilini o'qitish doirasida shakllantirilishi ko'zda tutilgan bizning vakolatlarimiz talabalarining samarali madaniyatlararo muloqot ko'nikmalarini rivojlantirishga katta hissa qo'shadi.

Ingliz tili ona tili bo'lgan ingliz madaniyati ma'ruzachilari bilan muvaffaqiyatli muloqot qilish imkoniyati ma'lum bir vaziyatga mos keladigan, tilni, barcha til normalarini, shuningdek, aloqani osonlashtiradigan og'zaki va og'zaki bo'lmagan vositalarni qo'llashni o'z ichiga oladi. Yuqori darajadagi madaniyatlararo kompetentsiyaga ega bo'lish uchun talabalar ingliz tilini o'qitish jarayonida madaniy qadriyatlar bilan aloqa qilishlari, ingliz madaniyati to'g'risida ijtimoiy-madaniy bilimlarga ega bo'lishlari, shu bilan birga o'zlarining madaniy o'ziga xosligini tushunishlari va madaniyatini boyitishlari kerak.

Shunday qilib, "kommunikativ kompetentsiya" tushunchasi va unga yaqin tushunchalarning ta'riflarini tahlil qilish "kommunikativ kompetentsiya" tushunchasini aniqlashga quyidagi yondashuvlarni ajratib ko'rsatishga imkon beradi:

1) shaxsning ijtimoiy aloqalarga kirish qobiliyati, o'zaro ta'sirning takrorlanadigan holatlarini tartibga solish, shuningdek, shaxslararo munosabatlarda ta'qib qilingan kommunikativ maqsadlarga erishish; 2) shaxslararo tajriba, uning shakllanishi sotsializatsiya va individualizatsiya jarayonlariga asoslangan; 3) aloqa qobiliyati; ta'lim, tarbiya, rivojlanish darajasida boshqalar bilan oqilona munosabatda bo'lish qobiliyati, gumanistik shaxsiy fazilatlariga asoslangan va suhbatdoshning kommunikativ imkoniyatlarini hisobga olgan holda [2]; 4) aloqa jarayonining muvaffaqiyatiga hissa qo'shadigan fazilatlar (fazilatlar insonning kommunikativ qobiliyatlari bilan aniqlanadi); 5) aloqa haqidagi bilimlarga asoslangan va kognitiv makonda erkin harakat qilish va harakat qilish imkonini beradigan kommunikativ harakatlar

tizimlari. Kommunikativ kompetentsiyani aniqlashda turli xil yondashuvlarga qaramay, olimlar uning shaxsiyatni rivojlantirishdagi rolini aniqlashda bir xil. Hozirgi kunda deyarli hech kim chet tili mulqotni o'rgatish va umumiy va kasbiy madaniyat darajasini oshirish bilan bir qatorda muhim tarbiyaviy ahamiyatga ega ekanligi haqida bahslashmaydi. Zamonaviy sharoitda-bu talabalar tomonidan zamonaviy ko'p madaniyatli dunyoda xalqaro aloqa tillarini o'rganishning rolini, ona tilining milliy madaniyat elementi sifatida ahamiyatini tushunish; ingliz tilining bilish, o'zini o'zi anglash va ijtimoiy moslashish vositasi sifatida ahamiyatini anglash; fuqaro, vatanparvar fazilatlarini tarbiyalash; boshqa til va madaniyatga nisbatan bag'rikenglikni tarbiyalash.

Talaba O'zbekistonda, o'zbek madaniy muhitida o'qishi va ingliz tilini rasmiy kontekstda o'rganishi mumkin yoki aksincha, inglizlar bilan mulqot qilish orqali ingliz tilini tabiiy ravishda o'rganishi mumkin. Zamonaviy sharoitda keng tarqalgan bu gibril ta'lim shakli bo'lib, u talabaga bir vaqtning o'zida ikkita vaziyatda bo'lishga imkon beradi: Angliyada amaliyot o'tash bilan bir qatorda O'zbekistonda ingliz tilini o'rganish. Biroq, chet tilida so'zlashadigan muhitda talaba boshqa madaniyatga ega bo'lishi, mahalliy aholi hayotiga qo'shilishi, uning xatti-harakatlariga ko'nikishi va ziddiyatli vaziyatlar va individual tushunmovchiliklardan qochish uchun o'z xatti-harakatlarini sozlashi kerak. Dunyo tilining yangi jihatlar, o'zgargan kontekst, talqin qilish qiyin bo'lgan yangi sezgi stimullari talabadan vaziyatga eng mos keladigan boshqa kommunikativ xatti-harakatlarni, boshqa ifoda vositalarini talab qiladi. Bu kommunikativ kompetentsiyaning "yadrosi" ni tashkil etuvchi kontekstga chuqurroq moslashish va lingvistik to'g'rilikdir. Chet til madaniyati kontekstida ma'lum kommunikativ xatti-harakatlar, madaniyatlarni taqqoslash, shaxslararo mulqot madaniyatlararo kompetentsiyaning asosini tashkil etadi [9].

Kommunikativ va madaniyatlararo kompetentsiyalarni samarali shakllantirish ingliz tili o'qituvchisidan ijtimoiy amaliyotlarni, madaniy qadriyatlarini, o'rganilayotgan tilning kommunikativ kontekstini hisobga oladigan sinflarda talabalarga taqdim etiladigan bunday usul va vazifalarni tanlashni talab qiladi. muayyan madaniy kontekstga nisbatan talabalarining aniq kommunikativ funktsiyalarini amalga oshirish uchun haqiqiy aloqa holatlarini ko'paytirishga qodir. Chet tilini o'qitish mavzusi bo'lgan zamonaviy tadqiqotlar natijalariga ko'ra madaniyatlararo aloqani o'zlashtirish o'quv jarayonida uchta asosiy bosqichni nazarda tutadi, ularning mazmuni 1-jadvalda keltirilgan.

1-jadval.

Madaniyatlararo aloqani o'zlashtirish bosqichlarining mazmuni

Bosqich nomi	Bosqichning mazmuni
Monomadaniyat	Talabalarining chet tili madaniyatini kuzatish, o'z madaniyatini talqin qilish
Madaniyatlararo	Chet va o'z madaniyatini har tomonlama taqqoslash
Transmadaniyat	Talaba chet tili va ona madaniyati o'rtasida beixtiyor vositachi mahoratini egallashi

Badiiy adabiyot san'at turlaridan biri bo'lishiga qaramay, nutq faoliyatini rivojlantirishning samarali vositasi sifatida tan olingan. Har qanday badiiy matnning asosiy maqsadi uning muallifining niyatini ochib berishdir va asosiy vazifa bu g'oyani matnda ishlatiladigan turli xil til vositalaridan foydalangan holda o'quvchiga yetkazishdir [3, 119-bet]. Matnlarning tipologizatsiyasini chuqur o'rgangan A. P. Starkov, L. M. Ivanova, E. I. Passov badiiy matnning she'riy va proza turlarini ajratib ko'rsatdilar. Ta'lim jarayonida chet tilini o'qitishda, bizning fikrimizcha, nasriy matnlardan foydalanish maqsadga muvofiqdir, bu esa o'z navbatida klassik va bezakli nasrga bo'linadi.

Bundan shuni xulosa qilish mumkinki, badiiy adabiyot matnlari chet tilini o'rganuvchilarning kommunikativ kompetentsiyasini shakllantirish vositalaridan biri sifatida harakat qilishi mumkin. Bunday holda, o'qituvchi bunday matnlardan foydalanish samaradorligini oshirishga qaratilgan ikkita asosiy shartni hisobga olishi kerak: matn materialini to'g'ri tanlash va o'quv jarayonini mos ravishda qurish. Badiiy matnni tanlash to'rtta qoida asosida amalga oshiriladi:

darsda talabalar tomonidan o'qish uchun taklif qilingan kichik hajmdagi matn, shu jumladan asarning boblari yoki parchalari;

amalga oshirilayotgan ta'lim dasturi doirasida talabalarining so'z boyligi va nutqini nutq mavzulariga boyitishga qaratilgan matnning to'liq muvofiqligi;

umuman badiiy asarda kognitiv va tarbiyaviy ahamiyatga ega bo'lish;

badiiy matnda asar yoki asarning bir qismi sifatida turli xil, shu jumladan qarama-qarshi nuqtai nazarlarni va shaxsni baholash zarurligini ta'minlaydigan muammoning mavjudligi [4, 80-bet].

Talabalarni ingliz tilida o'qishni muvaffaqiyatli o'zlashtirish uchun sinfda muayyan sharoitlar

yaratilishi kerak, ular orasida: o'quvchilarni qiziqtirishi mumkin bo'lgan qiziqarli va ko'ngilochar matnlarni tanlash; tanlangan badiiy matnlarda chet tilini bilish darajasini hisobga olgan holda talabalar tushunishi mumkin bo'lgan aniq muammolarning mavjudligi; badiiy matnlarni annotatsiyalarning majburiy mavjudligini ta'minlaydigan ma'lum mashqlar to'plami bilan qo'llab-quvvatlash, sharhlar va tavsiyalar [5, 43-bet].

Chet tilini samarali o'qitish bilan shug'ullanadigan tadqiqotchilar ingliz tili darslarida badiiy matnlar bilan ishlashning to'rtta asosiy bosqichini aniqladilar:

lug'at ustida ishlash-Vocabulary work;

matnni tushunish-Comprehension;

yo'zish-Writing;

mavzu bo'yicha fikrlash-Discussion.

Quyidagi bosqichlar ketma-ketligiga rioya qilgan holda ingliz tilidagi matnlar bilan ishlash samaradorligi ancha yuqori bo'ladi:

matndan oldingi (yoki matndan oldingi) bosqich talabalar uchun til yoki semantik qiyinchiliklarni yengillashtiradigan bunday mashqlarni bajarishni o'z ichiga oladi.

Masalan,:

Read The Title of The text. Text nima haqida?

Give the title to each paragraph.

Matn bosqichi o'qituvchi tomonidan talabalar matnda keltirilgan ma'lumotlarni tushunish, matnning mavzusi, g'oyasi va muammosini aniqlash, ma'lumot bilan ishlash qobiliyatini har tomonlama rivojlantirish qobiliyatini tekshirishni o'z ichiga oladi. Ushbu bosqichni amalga oshirish uchun quyidagi vazifalardan foydalanish mumkin:

1.Mark the sentences as true or false.

2.Put the words into the gaps to complete the sentences.

3.Find the synonyms of the highlighted words.

Mavzudan keyingi bosqich talabalar tomonidan matndan olingan barcha ma'lumotlarni, masalan, munozara yordamida umumlashtirishga qaratilgan:

1.What is your favourite character and why?

2.Can you understand all the characters?

Badiiy asar matni ustida ishlashning yakuniy bosqichi loyiha ishi bo'lishi mumkin. Masalan, o'qituvchi o'quvchilarga ingliz tilidagi spektaklni o'rganishni va uni maktab tadbirlaridan birida o'ynashni taklif qilishi mumkin. Talabalar devor gazetasini yoki kollajni mustaqil ravishda tayyorlashlari mumkin, unda ma'lumotlar mavzuga mos keladi.

Shunday qilib, chet tilini o'qitishda biz ta'kidlagan barcha texnologiyalardan foydalanishni o'z ichiga olgan kompleks yondashuvdan foydalangan holda, kognitiv jarayonlarni, o'quvchilarning intellektual va shaxsiy faoliyatini samarali rivojlantirish mumkin, natijada bu zarur darajadagi kommunikativ va madaniyatlararo kompetentsiyalarni shakllantirishga imkon beradi. Shu bilan birga, kommunikativ kompetentsiyani shakllantirish jarayonida kontekstga va lingvistik to'g'rilikka chuqur moslashishga alohida e'tibor berilishi kerak; madaniyatlararo kompetentsiyani shakllantirishda e'tibor ma'lum bir kommunikativ xatti-harakatlarga, madaniyatlarni taqqoslashga, chet tili madaniyati kontekstida shaxslararo muloqotga qaratiladi. Chet tilini o'qitishda kommunikativ va madaniyatlararo yondashuvlar o'quv jarayoniga iloji boricha moslashtirilgan tadbirlarni ishlab chiqish va amalga oshirishni talab qiladi, ularning maqsadi talabalar chet tilini haqqoniy va mazmunli o'zlashtirishidir. Chet tilini o'rganishda u yoki bu kontekstdan qat'i nazar, madaniyatga alohida o'rin beriladi. Chet tilini o'qitish samaradorligini oshirish faqat til va madaniyatni birlashtirganda mumkin, chunki bu o'quv jarayonini ona tilini o'rganish paytida o'z ona madaniy muhitiga sho'ng'ish orqali olgan madaniy bilimlarga o'xshash mazmun va haqiqiylik bilan to'ldirishga yordam beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Ortikova E. kasbiy maqsadlar uchun chet tilini o'qitishda kommunikativ kompetentsiyani rivojlantirish // chet tillari va tilshunoslik jurnali. – 2022. – № 4(1)

2. Буланкина Н. Е., Максимова Н. В. Коммуникативная парадигма языкового образования в инновационном гуманитарном пространстве // Сибирский учитель. – 2017. – № 2. – С. 93–98.

3. Буйнова М. А. Диалог культур на уроке английского языка при изучении темы «Искусство и культура» // Язык и коммуникация в контексте культуры. – 2019. – С. 26-31.

4. Agasieva I. R., Ismoilova A. M. chet tili o'qituvchisining tilni o'rganish strategiyalaridan farqli o'laroq ikki tomonlama roli // universitet fanlari dunyosi: madaniyat, ta'lim. – 2018. – № 9. 121-124

betlar.

5. Буйнова С. В. Организация диалога культур на уроке иностранного языка с использованием социокультурных реалий региона // Актуальные проблемы гуманитарных наук глазами молодежи. – 2020. – С. 25-29.
6. Jo'rayeva M.R. Kompetensiya, kommunikativ kompetensiya atamalarining ifodalanishi 166 bet XORAZM MA'MUN AKADEMIYASI AXBOROTNOMASI –4/3-2023
7. Juraev Akmal Razzokovich , Juraeva Mahliyo Rashidovna The Importance of Professional Competence Along with Personal Maturity to Harmonize All the Innovations in Society EXCELLENCIA: INTERNATIONAL MULTI-DISCIPLINARY JOURNAL OF EDUCATION Volume 02, Issue 04, 2024 ISSN (E): 2994-9521 <https://multijournals.org/index.php/excellencia-imje>
8. Juraeva Makhliyo Rashidovna. REPRESENTATION OF A SYMBOL IN INTERCULTURAL COMMUNICATION. Tilning leksik-semantik tizimi, qiyosiy tipologik izlanishlar va adabiyotshunoslik muammolari XIV. Buxoro-2023
9. Александрова М. И. Диалогичный текст как форма социокультурного взаимодействия // Язык и культура: межкультурная антропология. – 2017. – С. 54-56.
10. Гальперин И. Р. Текст как объект лингвистического исследования. – М.: Ленанд, 2019. – 144 с.
11. Жеребченко Н.Г., Русинкевич А.П., Скородед О.Ю. Внедрение коммуникативного подхода в обучении аудированию на уроках английского языка // Актуальные вопросы развития профессионализма педагогов в современных условиях. – 2018. – № 3. – С. 63-79.
12. Свиренко Ж.С. Роль аудирования как вида учебной деятельности в формировании коммуникативной компетенции студентов // Донецкие чтения 2019: образование, наука, инновации, культура и вызовы современности. – Донецк: Донецкий национальный университет, 2019. – С. 267-269.
13. REFLECTION OF THE CHARACTERISTICS OF POSTMODERN LITERATURE IN THE WORKS OF DAVID MITCHELL: Ruzieva Saodat Khasanovna, Master of the Bukhara State University, Faculty of Foreign Languages and Literature RS Khasanovna - Образование и инновационные исследования ..., 2023
14. ПОСТМОДЕРНИЗМ: ПОСЛЕДСТВИЯ ПРОИСХОЖДЕНИЯ И ИДЕИ В ЭТОМ СХ Рuzieva - Results of National Scientific Research International ..., 2022
15. Тимофеева Т.В., Мартынова А.С. Неподготовленное устное высказывание как попытка объединения традиционного и естественного подхода к преподаванию иностранного языка в ВУЗе // Международный научно-исследовательский журнал. – 2022. – № 3-3 (117). – С. 96-99.
16. Ulumbekova G. I., Meshcheryakova E. V. kommunikativ metodologiyaga muvofiq tinglashni o'rganish // Artium Magister. – 2020. – № 1. – С. 41-46.